

Lisa 23. Ainevaldkond Kunstiained

Üldalused

Valdkonnapädevus

Kunstiainete valdkonnapädevuse kujundamise esmane alus on äratada valdkonna vastu huvi ja seda järjekindlalt hoida. Kunstiainete valdkonnapädevus on universaalne ning väljendub selles, et põhikooli lõpuks õpilane eakohaselt:

- 1) teadvustab oma sidet muusika, kunsti ja visuaalkultuuriga ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga;
- 2) loob, uurib ja tõlgendab, kasutades muusika, kunsti ja visuaalkultuuri väljendusvahendeid, teadmisi ning meetodeid;
- 3) mõtestab ja reflekteerib eri kultuurinähtusi, enda ja kaasõppijate loometegevust;
- 4) mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas;
- 5) osaleb kunstide suhtluses tõlgendamist vajava sõnumi edastaja ning vastuvõtjana informeeritult ja kriitiliselt;
- 6) on loova eluhoiakuga ja lahendab probleeme loovalt.

Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mida õpitakse 1.–9. klassini. Ainekavades kirjeldatud õpitulemuste saavutamiseks on õppeainete arvestuslikud nädalatunnid kooliastmeti järgmised:

Õppeaine	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
kunst	4,5	3	3
muusika	6	4	3

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmete sees ja õppesisu klasside kaupa määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestusega, et õpitulemused ning kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud on saavutatavad.

Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstiainete pädevus lähtub arusaamast, et õpilase areng on elukestev ja mõjutatud kultuurist ning kunstid (muusika, kunst, kirjandus, draama, film, tants) ja kultuur laiemalt (visuaalkultuur, pärand- ja pärimuskultuur jms) on inimese dialoogipartnerid kogu elu jooksul. Kunstid on olulised väärtushinnangute, suhtluskultuuri, empaatia ning kriitilise mõtlemise arendamise vahendid.

Kunstide kui professionaalse kõrgkultuuri loomingu kõrval on tähtis ka uuriv ja leiutav looming ning kultuur mõtestatud inimtegevusena laiemalt.

Kunstiained rõhutavad õppe koondumist viie põhimõtte ümber:

- 1) kunste on vaja tõlgendada. Kunstide kõne ei ole sõnasõnaline, kunstiteosed pakuvad eri tõlgendusvõimalusi ja tähendusi, mis põhinevad alati maailmavaatel, varasemal elu- ja kunstikogemusel ning on juhitud tunnetest, samuti kogemise kontekstist. Tõlgendamise puhul on alati võimalik lähtuda erinevatest vaatepunktidest ja ootustest. Isiklik kogemus kasvatab kogemuse tähenduslikkust õpilase jaoks. Kunsti ja muusika õppimisel on vaja toetada tõlgendamisoskust;
- 2) kunstid toetavad mitmekülgset loovust. Kunsti ja muusika õppimine kujundab õppiija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, et jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni. Kunstidega tegelemine põhikoolis toetab õpiloovust (uudsed tähenduslikud kogemused ja nende mõtestamine, uurimis- ja refleksioonioskused) ning argiloovust (fantaasia, maailma uudne mõtestamine enda jaoks, uudne toimimisviis igapäevaelus);
- 3) kunstid toetavad esteetilise tundlikkuse kasvu ning inimese heaolu. Kunsti ja muusika õppimine põhikoolis võimaldab õpilasel ära tunda, emotsionaalselt kogeda ja hinnata enda ümber subjektiivset ilu (kuuldavat, kombatavat, nähtavat, abstraktset) ning nautida seda samavõrra nagu teiste oskusi või meisterlikkust. Ilu ja meisterlikkuse väärtustamine toetab rahulolu ja tähenduse leidmist maailmas, suurendab maailmaga seotuse tunnet ning innustab inimest püüdlema oma eesmärkide poole. Kunstiainetel on tähtis osa muutuvates oludes isiklikku ja ühiskondlikku heaolusse panustava inimese kujundamisel;
- 4) kunstiaineid õppides arenevad kinesteetilised oskused ja kognitiivsed võimed, mis on lahutamatu seotud loomega – musitseerimise ja visuaalkunsti, ent ka performatiivsete kunstide loomisega. Kunstitegevustes toetatakse sügavama kognitiivse võimekuse kujunemist. Õppimine (sh musitseerimine ja visuaalkunst, kuid ka performatiivsete kunstide loomine) on sügavam, kui see toimub terviklikult nii keha kui ka vaimu ja eri meelte koostöös;
- 5) kunstiainete õppimine toetab iseenda mõistmist ja mõtestamist ning üldpädevuste omandamist sisukalt ja terviklikult. Kunsti ja muusikaga järjepidev tegelemine toetab õppiija eneseusalduse kujunemist ning eneseväärikust. Kunstide kaudu saab tõhusalt arendada kognitiivseid oskusi, nt loovat ja kriitilist mõtlemist, refleksiooni- ja analüüsioskusi, samuti mittekognitiivseid oskusi, nt avatust, otsustusvõimet ja riskijulgust.

Valdkonnasisene lõiming tugineb kunsti ja muusika kokkupuutepunktile. Kunst ja muusika jagavad sarnaseid baasmõisteid, mille sisu on aga erialade väljendusvahenditest lähtuvalt ainuomane; ka kontseptsioonide sisu ei pruugi kattuda.

Seetõttu on kunsti ja muusika lõimingukeskmeks ühised aspektid:

- 1) teose, autori ja loomingu määratlus;
- 2) esitus ja tõlgendus (interpreteerimine) ning kriitika;

- 3) ajalooliselt interdistsiplinaarsed kunstid (sõna-, muusika- ja tantsuteater, film);
- 4) nüüdisaegsed mitmemeelised kunstinähtused (video ja performance, meie aja tsirkus, installatiivne, uusmeedia kunst jms).

Valdkonnaülene lõiming, üldpädevuste arengu toetamine ja õppekava läbivate teemade käsitlemine

Kunstiainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineseks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondadeüleseks lõiminguks on palju võimalusi.

Eri kultuuridega tutvutakse paljudes teiste valdkondade õppeainetes (keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus) ning kujundatakse seeläbi väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiainetes keskendutakse võrreldes teiste õppeainetega kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias, kehalises kasvatuses – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetrilised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jms). Kunstivaldkonna õppeainetes toetatakse teistes õppeainetes omandatud teadmiste, samas süvendatakse ja visualiseeritakse neid teadmisi. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid võimaldavad lõimida kunstiaineid teiste ainevaldkondadega ja kujundada pädevusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümbolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalsained. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia. Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

Läbivad teemad toetavad õpilase suutlikkust oma teadmisi ja oskusi erinevates olukordades rakendada, väärtusnorme, -hoiakuid ja -hinnanguid kujundada ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust. Läbivad teemad kui ühiskonnas tähtsustatud aineteüleised valdkonnad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vahendiks, neid on oluline arvestada emakeele ja kirjanduse õppesisu ja õpitulemuste kavandamisel, kooli õppekava koostamisel ja koolikeskkonna kujundamisel. Läbivate teemade käsitlemist toetavad projekt- ja probleemõpe, uurimis- ja loovtegevused, lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusülesanded ning mitmekülgne info- ja digikirjaoskus

Kunsti ja muusika õppimise kaudu toetatakse õpilastes kõigi riikliku õppekava üldosas kirjeldatud üldpädevuste arengut. Üldpädevuste saavutamist toetab õppeainete eesmärgipärane lõimimine teiste valdkondade õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine. Selle tulemusel kujuneb õpilasel suutlikkus rakendada oma teadmisi ja oskusi eri olukordades, kujundada enda väärtushoiakuid ja -hinnanguid ning võimalus omandada ettekujutus ühiskonna kui terviku arengust. Seejuures on väga tähtis aineõpetajate süsteemne ja järjepidev koostöö õpilase kogu õppeaja vältel. Üldpädevuste kujundamise ning läbivate teemade käsitlemise ja lõimingu korraldamise põhimõtted määratakse kooli õppekava üldosas ning rakendamine täpsustatakse valdkonnakavas.

Õppe kavandamine ja korraldamine

Õpe on õppijakeskne, toetab õpimotivatsiooni hoidmist ning õpilaste kujunemist aktiivseiks ja iseseisvaiks õppijaiks ning loovaiks ja kriitiliselt mõtlevaiks ühiskonnaliikmeiks, kes suudavad teha valikuid ja vastutada oma õppimise eest. Õpet kavandades ja korraldades lähtutakse õppekava üldpädevustest, kooli väärtustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatus rõhuasetustest ning läbivate teemade ja lõimingu rakendamise põhimõtetest. Põhikoolis õpet kavandades ja korraldades teevad õpetajad koostööd, seejuures:

1) arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalset eripära ja isikupäraseid erivõimeid, kasutatakse diferentseeritud ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpi- ja eluraskustele ning pakutakse õpiabi ja tuge õpivalikutes;

2) võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas, kunsti ja muusika uusimaid käsitlusi, rakendatakse didaktika nüüdisaegseid käsitlusi;

3) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevuseks;

4) võimaldatakse õpet nii iseseisvalt kui ka koos teistega, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi ning suunatakse tegema valikuid;

- 5) kaasatakse õpilasi õppe kavandamisse, võetakse aega eesmärkide ja taotletavate õpitulemuste saavutamise viiside ja hindamiskriteeriumide läbiarutamiseks ning refleksiooniks;
- 6) kavandatakse piisavalt aega terviklike õppeühikute, mitmeid osaoskusi arendavate ning õppijate jaoks tähenduslike tulemusteni viivate õppeülesannete täitmiseks;
- 7) rakendatakse uurivat õpet, kasutatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid tegevusi;
- 8) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid; 9) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti- ja multimeediaklass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel, kontsertidel, teatrites, näitustel, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, raamatukogudes jm;
- 10) võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik; seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist.

Hindamine

Hindamine kunstiainetes suunab ja julgustab õpilasi õppima ning tekitab ja hoiab huvi kunsti ja muusika vastu. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, kunsti ja muusika ainekavas esitatud õpitulemused ning kooli kehtestatud hindamisjuhised. Hindamise nõuded ja korraldus, sh mittenumbrihinnangute kasutus ja kooliõppekava väliselt, sh mitteformaalhariduses omandatud teadmiste ja oskuste arvestamine täpsustatakse kooli õppekavas. Hindamise käigus saavad õpilased mitmekülgset tagasisidet oma töökultuuri ja töö ning individuaalse arengu kohta, millega toetatakse nende kujunemist positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnanguga enastjuhtivaiks õppijaiks. Hindamisega luuakse õpilastele võimalusi õppe vältel oma edusamme esile tuua, julgustades neid enda tugevaid külgi kasutama ja uusi oskusi arendama. Õpilastele võimaldatakse eri viise eneseanalüüsiks ja kaaslastelt tagasiside saamiseks ning selle aktseptsiooniks. Õpetaja saab hindamise kaudu teavet oma õpetamise tulemuslikkuse kohta ning sisendit nii õppe kui ka iseenda pädevuste arendamiseks. Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane nii oma tööd hindama kui ka kaasõpilastele tagasisidet andma. Õpilasele on õppeühiku (õppetegevuste kogum, mis on suunatud samade õpitulemuste saavutamisele) alguses teada, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamiskriteeriumid.

Õpilast suunatakse õppe käigus oma õppimist ja seatud eesmärkide saavutamist analüüsima ning reflekteerima. Aineteadmiste ja -oskuste kõrval antakse tagasisidet üldpädevuste arengu ning väärtushoiakute ja -hinnangute kujunemise kohta. Hoiakute kujunemise kohta antakse tagasisidet suunavate ja toetavate sõnaliste hinnangutega. Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid pööratakse tähelepanu ka õpilase keelekasutusele, sh kunsti- ja muusikaterminite õigele kasutusele ning õigekirjale, mida arvestatakse hindamisel ülesande

eesmärgi ja kokkulepitud hindamiskriteeriumide põhjal. Hindamisel lähtutakse õppimisele seatud eesmärgist ja hinnatakse seda, mida on õpetatud, rakendades nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida esitatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnatena. Diagnostiliselt hinnates selgitatakse välja õpilaste eelteadmiste ja oskuste tase, ainealased väärtused ning eriomased õpiraskused, et kavandada edasist õppimist ja õpetamist. Erineva keerukusastmega teadmiste, oskuste ja hoiakute hindamise võimaldamiseks kasutatakse mitmekesiseid hindamisviise ja -vorme. Hindamisvahendi ja -viisi valik sõltub seatud õppe-eesmärkidest ning eeldatavast õpitulemusest. Kunstiainetes valdkonnapädevuse omandamisel on õppe jooksul oluline roll kujundaval hindamisel, mis toetab õpilase eneseuskust ja innustab teda oma võimeid arendama. Kujundava hindamise kaudu saab õpilane temale arusaadaval viisil esitatud suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Kujundava hindamise rakendamist toetab õppeolukorras tehtud tööde õpilasepoolne dokumenteerimine näiteks kavandite, jooniste, õpimapi, blogina vms. Kunstiainetes väärtustatakse harjutamist. Õpitulemuste saavutamise toetamise kõrval keskendutakse kujundava hindamise vältel järgmistele aspektidele:

- 1) loovuse arengu toetamine (probleemide märkamine, mõtete voolavus ja paindlikkus, originaalsus, probleemilahendamisoskused, refleksioon);
- 2) huvi ja nii õppes kui ka kunsti- ja kultuurielust aktiivse osavõtu toetamine;
- 3) isikliku sideme loomine ainega ja isikupärase väljenduslaadi otsimine;
- 4) sallivuse areng ja silmaringi avardumine.

Kooli õppekavas kehtestatud hindamisjuhiste järgi võib arvestada tunnist osavõtu aktiivsust ja tunnivälist muusikategevust (nt osalemine koolikooris, orkestris, ansamblis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil). Kokkuvõtvalt hinnatakse üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, lähtudes õppes kui tervikust ja taotletavatest õpitulemustest, seejuures arvestatakse, et hinnatel võib olla sõltuvalt töö mahust erinev kaal. Hindamiskriteeriumid loob õpetaja õpilasi kaasates kooli kehtestatud hindamisjuhiste põhjal.

Õppekeskkond

Õppekeskkonna kujundamisel lähtutakse riikliku õppekava alusväärtustest ning luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivaldavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu. Kunstiainetes pädevuse kujunemise eeldus on õppimist, loovust ning eneseväljendust toetav sotsiaal-emotsionaalne, vaimne ja füüsiline õppekeskkond, mis peab soodustama õpilase iseseisvust, olema kaasav, piisavalt struktureeritud ning eakohane, mis on loovuse ja originaalsuse arendamisel ning avaldamisel oluline. Nii füüsiline kui ka vaimne keskkond peab vastama õpilaste võimetele. Eriti tähtis on arvestada psühholoogilisi baasvajadusi.

Kunstid on muutuvad, vastuolusid tekitavad ning väärtuste ja kokkulepete piire kompavad. Seetõttu on eriti tähtis tagada turvaline vaimne keskkond, mille kujundamisele aitavad kaasa hinnanguvabad arutelud ja õpetaja pädevus tulla toime väärtuskonfliktidega. Kunstiainete õppimise füüsilise õppekeskkonna tagab kool, võimaldades õpet ruumis, mis on varustatud kvaliteetsete, õpilastele kokkulepitud korras kättesaadavate töövahendite ja materjalidega vabaks kasutamiseks, et toetada valikute tegemise oskust ja loovat eneseväljendust. Õpe toimub ka autentsetes keskkondades, linnaruumis, kontserdisaalides, näituse- ja etendusasutustes, kooli ümbruses, paikkonna kultuuriasutustes ja mujal.

Kunsti õpetamiseks on vaja

- 1) iseseisvaks ja rühmatööks vajalikku pinda eri formaadis tööde, ka suure formaadiga tööde tegemiseks;
- 2) 500-luksise päevavalgusspektriga valgustust tööpinnal ning käte ja töövahendite puhastamise võimalust;
- 3) reguleeritava kõrgusega molberteid või laudu koos joonistusalustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalust;
- 4) kunstiraamatuid, ajakirju ja teatmeteoseid;
- 5) videoprojektori, foto- ja videokaamerate, arvutite, skanneri ja printeri kasutamise võimalust ning internetiühendust.

Muusika õpetamiseks on vaja

- 1) muusikategevusteks (sh rühmatööks ja liikumiseks) sobivat teisaldatava mööbliga piisavalt ventileeritavat ruumi;
- 2) mitmesuguseid vahendeid: klaver, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel;
- 3) musitseerimiseks vajalikke pille: Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid või väikekanded, akustilised kitarrid, ukuleled vm;
- 4) tehnovahendeid kontakt- ja digiõppe korraldamiseks: fono- ja videoteek, kohased voogedastusplatvormid; salvestatud muusika esitamise vahendid (muusikakeskus hifi, arvuti + kõlarid); muusika õppimiseks ja loomiseks sobivad rakendused (äpid), nt noodistusprogramm, salvestusprogramm jt; videoprojektor.

Lisa 24. Ainekava Kunst

1.1. Õppeaine kirjeldus

Kunsti õppeaine roll on innustada õppijat avastama ja kasutama oma võimeid (sh seni avaldumata võimeid) kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning sellega suhestujana, seega ka kultuurikandjana. Kunsti õppeaine tugineb ülesehituselt visuaalkultuurile ning arendab visuaalset kirjaoskust, mis on tänapäeva maailmas edukaks toimetulekuks tähtis igaühele. Kunst toetab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni.

Õppeaine lähtealused on:

1) maailma kunsti ja visuaalkultuuri laiahaardeline käsitlemine. Visuaalselt tajutav inimese loodud ja mõtestatud keskkond (visuaalkultuur) hõlmab kujutisi, tekste, esemeid, ehitisi, ruumisuhteid jms ning nende erinevaid ja muutuvaid tähendusvälju. Visuaalkultuur sisaldab nii tahtlikke ja kavandatud artefakte (nt kunstiteosed, graafiline disain, reklaam, fotograafia, mood jne) kui ka juhuslikke ja plaanimata visuaalseid märke ning kooslusi (nt tänaval või meedias kõrvuti sattunud reklaamid, kasutatud tüpograafia, muruplatsi niitmine ja sissetallatud teerada, aja jooksul kujunenud kodusisustus jne). Visuaalkultuuris on teadlik toimimine seotud 6 suhtlusega, erinevate sõnumite ja tähenduste loomise, säilitamise, muutmise ja edastamisega; nii esteetiliselt mitmekesise keskkonna kui ka emotsionaalse ja intellektuaalse keskkonna loomisega ning majanduse toimimise ja majanduslike väärtuste loomisega. Kunstipädevuse omandamist toetab maailma kunsti ja visuaalkultuuri käsitlemine nii nüüdisaegses kui ka ajaloolises kontekstis;

2) kunsti vormide ja tähenduste pidev muutumine, eksperimentaalsus ja areng, mis võivad ühiskonda ka proovile panna. Kunstis kui visuaalkultuuri kitsamas osas luuakse uut inimkogemust, väljendust ja tähendusi teadlikumalt ning sihipärasemalt, suhestudes valdkonna eripäraga, otsinguliselt ja eksperimenteerivalt. Kunsti pidev uuenedamine peegeldab muutusi nii teadustes kui ka ühiskonnas, väärtustes ja hoiakutes. Kunst tohib võtta endale fantaasia, moraali ja ühiskondlike kokkulepete piire kompava ning nihutava rolli, et mõtestada ja arutleda, ka katsetada erinevaid ettekujutusi ja võimalikkusi;

3) õpetaja on aktiivne kunstiga suhestuja, kes toetab õpilasi kultuuri muutavas mitmekesisuses. Täpsema õpisisu valib õpetaja, kes juhhib õpet ja õpikeskkonna loomist. Õpetaja enda hoiakud, avatus ja sallivus, mitmetähenduslikkuse ja muutlikkuse taluvus, aktiivses dialoogis ja mõtestatuses olemine vana ja uue kunstiga on äärmiselt olulised. Kunstiaine ise on samuti seotud pidevate muutustega – uue kunstiloomega, uute avastustega kunstiajaloo, seniste väärtuste ümberhindamisega ühiskonnas, uute väärtuste leidmise ja loomisega. Kunsti õppeainet on võimalik üles ehitada eri kunstikäsitlustele tuginedes. Valdkonnast saab ehedama pildi, kui õppijad ja õpetaja võivad mõtiskleda mitme kunstikontseptsiooni üle ning teadvustada kunsti loomise ja hindamise eri aluseid (nt funktsionaalne, realistlik, idealistlik, estetistlik, kontseptuaalne, pragmaatiline, institutsionaalne jne);

4) kunsti õppeaines on võrdselt oluline nii kunstikogemus kui ka õppimiskogemus. Sageli on teosest kui lõpptulemusest tähtsam loomingu ja otsinguline tee, tagasiside ja refleksioon, üldpädevuste kujundamine, motivatsiooni leidmisele ja hoidmisele suunatud tegevused. Koolikunstis on vaja väärtustada õppija isikliku tasandi loomet, avastusi, pingutust ja sõnumit, sest õppijale endale tähtis tegevus loob talle just nimelt tähendusliku kunstikogemuse ka siis, kui lõpptulemus ei ole originaalne või sisukas laiemas kunsti ja visuaalkultuuri kontekstis. Juhul kui lõpptulemus visuaalkultuuri-, disaini- või kunstiteosena on õppes oluline, peab õpetaja kvalitatiivse muutuse teket valmivas teoses teadvustama ja toetama eesmärkide ning hindamiskriteeriumide sõnastamisega.

Kunsti osaoskused võimaldavad kunsti õpetamist mitmekülgset käsitleda ja jälgivad disaini tsüklilist loogikat, mis on maailmas järjest laiemalt käibel nii kunstiteoste, toodete, protsesside kui ka uuringute kavandamisel.

Kunsti osaoskused on:

1) väljaselgitamine, teadmine, mõistmine (kuulamine, vaatamine, lugemine, info otsimine, kirjeldamine, sõnastamine, valimine, uurimine);

2) plaanimine ja ideede arendamine (ideede genereerimine, visandamine, katsetamine, organiseerimine, protsessi plaanimine, koostamine, leiutamine);

3) loomine (eesmärgipärane väljendus- ja töövahendite rakendamine, viimistlemine, toimetamine, täiendamine, esitlemine);

4) refleksioon, analüüs ja kriitika (uurimine, tõlgendamine, retsenseerimine, tagasisidestamine, arutlemine, väärtushinnangute arendamine ja andmine).

Õpitulemuste sõnastamise puhul on arvestatud, et õpetaja saaks koostöös õpilastega ise otsustada, mis õppeülesannete ja teemade käsitlemisega õpitulemusi saavutada, pidades silmas õpilaste vajadusi ja muutusi kunstimaailmas. Põhikooli õpitulemustes on rõhk teadmisel ja mõistmisel ning sihipärasel kunstilisel tegevusel: idee arendamine ja parima võimaliku lahendi leidmine oma ideele. Disainiga seotud õpitulemused võrdsustatakse ainekavas plaanimise ja idee arendamisega nii, nagu see on kujunenud nüüdisaja praktikas.

1.2. Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kirjeldab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümboleid oma kogemuse piires; 2) teab kujutiste kasutamise ja jagamise head tava; 3) kavandab lihtsamaid ülesandeid disainis ja loomes kestlikult; 4) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi töid spontaanselt ning kavandades, kasutades eri tehnika- ja töövõtteid; 5) kirjeldab lühidalt enda tööd ja tulemust. 	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tõlgendab visuaalseid kujutisi oma kogemuse ja õpitu piires; 2) teab autorsuse üldisi põhimõtteid; 3) kasutab õpetaja juhendamisel osalist disainimist probleemi lahendamiseks kestlikult; 4) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka uurides ja kavandades, kasutades ning põhjendades eri tehnikavõtteid ja kompositsiooni; 5) analüüsib oma teost ja tööd; 6) arutleb loodu üle, seostades loomingut oma kogemuse piires teiste eluvaldkondadega. 	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) analüüsib õpetaja abiga enne kasutamist visuaalseid kujutisi, jooniseid, skeeme ja sümboleid; 2) käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades enamasti turvaliselt, arvestab visuaalseid kujutisi luues ja kasutades autorsust; 3) rakendab õpetaja abiga uurimismeetodeid teoreetiliste, kunstitööde või disainiobjektide loomisel; 4) katsetab, julgeb eksida ja töö käigus langetada otsuseid õpetaja abiga; 5) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid ja väljapanekuid, uurides ning teadlikult kavandades, valides ja rakendades protsessi käigus sihipäraselt materjale, tehnika- ja töövõtteid ning kompositsiooni põhimõtteid; 6) analüüsib õpetaja toel loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt.

1.3. Õpitulemused

I kooliaste

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õpilane:

1. uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ning sümboleid (nt õpetaja valikul: sildid, liiklusmärgid, kaardid, õpikute illustratsioonid, multifilmide ja arvutimängude pildiline külg, mänguasjade väljanägemine ja roll, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad) oma kogemuse piires;
2. nimetab visuaalteose tähtsamaid tunnuseid, lähtudes ülesandest n(tehnika, vorm, värv, kompositsioon, meeleolu, sisuelemendid);
3. leiab muuseumis, galeriis õpetaja abiga näituse mõistmiseks vajaliku info;
4. teab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust;
5. uurib õpetaja abiga esemete vormi ja otstarbe seoseid;
6. teab, kes on autor;
7. ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju.

Plaanimine ja ideede arendamine; loomine

Õpilane:

1. teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi kunstitöid spontaanselt, kasutades lihtsamaid tehnikaid ja töövõtteid;
2. lahendab disainiprotsessi lihtsamaid ülesandeid, esitades nii verbaalselt kui ka visuaalselt oma ideede lahendusi.

Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õpilane:

1. kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklikke seoseid (See oleks justkui ... See meenutab mulle...);
2. kirjeldab ette antud küsimustele toetudes enda tööd ja mõtestab valminud tööd: mida ma tegin, kuidas ma tegin, miks tahtsin neid vahendeid kasutada, kuidas tulemusega rahul olen, mida õppisin?

II kooliaste

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õpilane:

1. rakendab ja kirjeldab eakohaselt visuaalkultuuri ilminguid õpetaja ning enda valikul (teabegraafikat: silte, kaarte, infograafikat; õpikute illustratsioone, (multi)filmide ja arvutimängude pildilist külge, reklaami linnaruumis ja meedias, riietust, kaupluste vaateaknaid, internetikeskkondi, ehitatud keskkondi, esemelist tänapäeva ja pärimuskultuuri);
2. kasutab olulisemaid õpitud kunstimõisteid ja teab kunstnikke;

3. käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info;
4. mõistab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust;
5. märkab, kirjeldab ning mõtestab nüüdisaegsete ja ajalooliste tarbeesemete ning hoonete erinevusi;
6. märkab ning kirjeldab iseseisvalt seost tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali ja otstarbe vahel;
7. rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava.

Plaanimine ja ideede arendamine

Õpilane:

1. lahendab õpetaja esitatud probleemi, läbides kõiki disainiprotsessi etappe ning toetudes õpetaja juhendamisele ja etteantud materjalidele;
2. kavandab enda idee või teose; teab, et kavand on üldistatud, ülevaatlik ja visandlik.

Loomine

Õpilane:

1. loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ning uurides ja kavandades;
2. teeb õpetaja abiga põhjendatud valikuid õpitud kunstitehnikate ja töövõtete, materjalide ning kompositsioonipõhimõtete hulgast.

Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õpilane:

1. analüüsib loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle isiklikult positsioonilt, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt;
2. selgitab ja analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööd, tuues esile töökäigu ning põhjendades oma tehtud sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid;
3. annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis; põhjendab oma arvamust.

III kooliaste

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õpilane:

1. analüüsib enne kasutamist visuaalseid kujutisi, keskkondi, jooniseid, skeeme ja sümboleid suhtluses;
2. uurib iseseisvalt kunstnike, kunstiteoste ja kunstivoolude tausta;
3. leiab infot erinevate allikate kohta, suhtudes neisse allikakriitiliselt;
4. kasutab peamisi kunstimõisteid ja teab kunstnikke;

5. käitub kultuurikeskkondades reeglite järgi (vajaduse korral oskab reeglid välja selgitada) ning saab iseseisvalt vajaliku teabe leidmise ja sündmuse kogemisega hakkama;
6. teab, mida kujutab endast disain ning kuidas töötab disainer;
7. mõistab vormide ja värvide subjektiivsemaid ning universaalsemaid tähendusi;
8. teab, mis on kopeerimine ja plagiaat, ning oskab teiste autorite teoseid ja nende osi kasutada oma uurimistöös või loomes nii, et tegevus ei riiva autori õigusi.

Plaanimine ja ideede arendamine

Õpilane:

1. oskab arendada oma ideed, lähtudes eesmärgist;
2. märkab ja kirjeldab igapäevaelu probleeme, mida lahendades läbib kõik disainiprotsessi etapid;
3. rakendab uurimismeetodeid õpetaja abiga.

Loomine

Õpilane:

1. loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ja põhjalikult uurides ning teadlikult kavandades;
2. valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid;
3. oskab rühma liikmena luua ühistöödest tervikliku väljapaneku ja esitleda teost publikule.

Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õpilane:

1. analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavus, peamised sümbolid, kontekst), leiab erinevaid tõlgendusvõimalusi ja vaatepunkte, põhjendab neid tööle tuginedes ning kasutab kunstist rääkides oskussõnavara;
2. leiab seoseid ühiskonnaelu valdkondadega nii ajaloost kui ka tänapäevast, tuginedes teistele õppeainetele, erialakirjandusele, aimekirjandusele, popkultuurile ja meediale;
3. mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna või disaininäidete esteetilisi, funktsionaalseid ning ökoloogilisi aspekte;
4. selgitab oma tööd ning valitud töökäigu ja sõnumi võimalikke teisi võimalusi; põhjendab sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid;
5. kuulab kaasõppijate seisukohti, põhjendab enda arvamust, annab toetavat tagasisidet ning aktsepteerib eriarvamusi.

1. klass – õpitulemused	1. klass – õppesisu
Õpilane 1. uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ning sümboleid	Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv).

<p>2. rakendab oma töödes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja töövõtteid;</p> <p>3. kasutab olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes;</p> <p>4. esitab oma ideede erinevaid lahendusi;</p> <p>5. lahendab disainiprotsessi lihtsamaid ülesandeid, esitades nii verbaalselt kui ka visuaalselt oma ideede lahendusi.</p> <p>6. teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi kunstitöid spontaanselt, kasutades lihtsamaid tehnikaid ja töövõtteid;</p>	<p>Kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine).</p> <p>Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon.</p> <p>Disain igapäevaelus: paberiga.</p> <p>Kunstiteosed kunstigaleriides.</p> <p>Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine</p>
<p>2. klass – õpitulemused</p>	<p>2. klass – õppesisu</p>
<p>Õpilane</p> <p>1. leiab muuseumis, galeriis õpetaja abiga näituse mõistmiseks vajaliku info;</p> <p>2. esitab oma ideede erinevaid lahendusi;</p> <p>3. rakendab oma töödes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja töövõtteid;</p> <p>4. kasutab olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes;</p> <p>5. oskab nimetada Eesti kunstnikke, lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte;</p> <p>6. kirjeldab ette antud küsimustele toetudes enda tööd ja mõtestab valminud tööd: mida ma tegin, kuidas ma tegin, miks tahtsin neid vahendeid kasutada, kuidas tulemusega rahul olen, mida õppisin?</p>	<p>Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (vorm).</p> <p>Loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.</p> <p>Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, voolimine).</p> <p>Disain igapäevaelus: voolimine.</p> <p>Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine.</p> <p>Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides.</p> <p>Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine</p>
<p>3. klass – õpitulemused</p>	<p>3. klass – õppesisu</p>
<p>Õpilane</p> <p>1. esitab oma ideede erinevaid lahendusi;</p> <p>2. rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid, oskab välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned;</p> <p>3. rakendab oma töödes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja töövõtteid;</p>	<p>Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (ruum).</p> <p>Inimeste iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.</p> <p>Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne).</p> <p>Pildilised jutustused: koomiks, fotoseeria, animatsioon.</p>

<p>4. kasutab olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes;</p> <p>5. oskab nimetada Eesti kunstnikke, lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte;</p> <p>6. uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt, arutleb ümbritseva visuaalse kultuuri nähtuste üle;</p> <p>7. tuleb toime virtuaalsetes keskkondades, teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid</p> <p>8. kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklikke seoseid (See oleks justkui.... See meenutab mulle.</p>	<p>Disain igapäevaelus: tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed.</p> <p>Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine.</p> <p>Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, kunstitehnikad ja materjalid.</p> <p>Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine.</p> <p>Ideede esitamise kavandid ja mudelid.</p> <p>Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad.</p> <p>Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond, ruum ja ehitiskeskkonnas.</p>
<p>4. klass – õpitulemused</p>	<p>4. klass – õppesisu</p>
<p>Õpilane</p> <p>1. uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ning sümboleid</p> <p>2. uurib õpetaja abiga esemete vormi ja otstarbe seoseid;</p> <p>3. rakendab ja kirjeldab eakohaselt visuaalkultuuri ilminguid õpetaja ning enda valikul</p> <p>4. teab eesti kunsti- ja kultuuriobjekte</p> <p>5. oskab uurimise käigus leida eri teabeallikatest ainealast infot;</p> <p>6. arutleb enda ja kaaslaste loovtööde üle, tõlgendab oma vaatenurgast erinevate ajastute kunstiteoseid;</p> <p>7. käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info;</p> <p>8. selgitab ja analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööd, tuues esile töökäigu ning põhjendades oma tehtud sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid;</p> <p>9. teeb õpetaja abiga põhjendatud valikuid õpitud kunstitehnikate ja töövõtete, materjalide ning kompositsioonipõhimõtete hulgast</p>	<p>Värvusõpetus.</p> <p>Koloriit.</p> <p>Figuuri ja portree proportsioonid.</p> <p>Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju.</p> <p>Kunstiteoste analüüs.</p> <p>Eesti rahvakunst ja ehituskultuur.</p> <p>Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed lähiümbruses, Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul.</p>
<p>5. klass – õpitulemused</p>	<p>5. klass – õppesisu</p>
<p>Õpilane</p> <p>1. teab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust;</p> <p>2. kasutab olulisemaid õpitud kunstimõisteid ja teab kunstnikke;</p>	<p>Maali, joonistuse, Kompositsiooni tasakaal, pinged, dominant Kujutamissoo õpetus.</p>

<ol style="list-style-type: none"> 3. teab eesti kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, uurib ja võrdleb kunstiteoseid; 4. arutleb enda ja kaaslaste loovtööde üle, tõlgendab oma vaatenurgast erinevate ajastute kunstiteoseid; 5. võrdleb ruumilise keskkonna ja igapäevaste tarbeesemete omadusi, kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda, mõistab võimalusi, kuidas tarbida loodust säästvalt; 6. märkab ning kirjeldab iseseisvalt seost tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali ja otstarbe vahel; 7. annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis; põhjendab oma arvamust 8. lahendab õpetaja esitatud probleemi, läbides kõiki disainiprotsessi etappe ning toetudes õpetaja juhendamisele ja etteantud materjalidele; 9. kavandab enda idee või teose; teab, et kavand on üldistatud, ülevaatlik ja visandlik. 	<p>Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis</p> <p>Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.</p>
<p>6. klass – õpitulemused</p>	<p>6. klass – õppesisu</p>
<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, kasutades kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid; 2. märkab, kirjeldab ning mõtestab nüüdisaegsete ja ajalooliste tarbeesemete ning hoonete erinevusi; 3. visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, digitaalgraafika, animatsioon jne); 4. arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle reaalses ja virtuaalses keskkonnas, analüüsib oma eagrupile mõeldud visuaalse meedia sõnumeid; 5. käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info; 6. teab, mida kujutab endast disain ning kuidas töötab disainer; 7. loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ning uurides ja kavandades; 	<p>Graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni jne tehnikad ning töövõtted.</p> <p>Kavandamine kui ideede arendamise protsess.</p> <p>Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.</p> <p>Muuseumide ja galeriide funktsioonid.</p> <p>Virtuaalsetes kunsti- ja mediakeskkondades tegutsemiseetika ja ohutus.</p> <p>Digitalse kunsti töövahendite kasutamine (nt foto, video, digitaalgraafika, animatsioon).</p>

<p>8. analüüsib loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle isiklikult positsioonilt, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt;</p>	
<p>7. klass – õpitulemused</p>	<p>7. klass – õppesisu</p>
<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. visandab, kavandab ja maketeerib loovülesandeid lahendades, otsib ja arendab erinevaid lahendusvariante ning isikupäraseid teostusvõimalusi; 2. esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid, tõlgendab kaaslaste loovtöid; 3. ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju. 4. käitub kultuurikeskkondades reeglite järgi (vajaduse korral oskab reeglid välja selgitada) ning saab iseseisvalt vajaliku teabe leidmise ja sündmuse kogemisega hakkama; 5. leiab infot erinevate allikate kohta, suhtudes neisse allikakriitiliselt; 6. kasutab peamisi kunstimõisteid ja teab kunstnikke; 7. oskab arendada oma ideed, lähtudes eesmärgist; 8. märkab ja kirjeldab igapäevaelu probleeme, mida lahendades läbib kõik disainiprotsessi etapid; 9. rakendab uurimismeetodeid õpetaja abiga. 	<p>Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Materjalide ja tehnika valiku seos sõnumi ja kontekstiga. Kunst ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldajana. Tuntumate teoste näited javäljendusvahendite muutumine eri kultuuride kunstia jaloos (valikuliselt). Lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.</p> <p>Kirjagraafika ja graafilise kujunduse baasvõtted.</p>
<p>8. klass – õpitulemused</p>	<p>8. klass – õppesisu</p>
<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. teab Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, teadvustab kunsti rolli ühiskonnas; seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut; 2. analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui klassiruumis, mõistab nüüdiskunsti nähtuste laia teemade ringi ning väljendusvahenditemitmesesisust; 3. rakendab loomisel, uurimisel ja kunsti ning visuaalkultuuri tarbimisel infokommunikatsiooni vahendeid 4. teab, kes on autor; 	<p>Kunstiteose vorm ja kompositsioon, perspektiiv, värvilahendus. Kunstiteosed ja stiilid. Lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina. Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted. Tekstid, pildid ja joonised esitluste ja infomaterjalide kujunduses.</p>

<ol style="list-style-type: none"> 5. ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju. 6. analüüsib enne kasutamist visuaalseid kujutisi, keskkondi, jooniseid, skeeme ja sümboliteid suhtluses; 7. loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstiteoseid spontaanselt ja põhjalikult uurides ning teadlikult kavandades; 8. valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid; 9. oskab rühma liikmena luua ühistöödest tervikliku väljapaneku ja esitleda teost publikule. 	
<p>9. klass – õpitulemused</p>	<p>9. klass – õppesisu</p>
<p>Õpilane</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. leiab teadlikult traditsioonilisi või uusi meediumekasutades erinevaid lahendusi, kuidas väljendada oma mõtteid ja teadmisi, kasutab sihipäraselt tasapinnalise, ruumilise ja ajaliseloominguväljendusvahendeid ning kompositsiooni põhimõtteid; 2. analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte eesmärgipärasuse, uuenduslikkuse, ökoloogilisuse, esteetilisuse ja eetilisuse seisukohast, mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ning parem lahendus; 3. arutleb visuaalkultuuri avaldumisvormide, sümbolite ja kultuuriliste märkide üle, hindab virtuaalset keskkonda eetilisuse ja turvalisuse seisukohast 4. ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju. 5. teab, mis on kopeerimine ja plagiaat, ning oskab teiste autorite teoseid ja nende osi kasutada oma uurimistöös või loomes nii, et tegevus ei riiva autori õigusi 6. uurib iseseisvalt kunstnike, kunstiteoste ja kunstivoolude tausta; 7. leiab infot erinevate allikate kohta, suhtudes neisse allikakriitiliselt; 	<p>Kujutamise viisid (nt stiliseerimine, lihtsustamine, abstrahheerimine, deformeerimine jne).</p> <p>Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöös (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika)</p> <p>Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.</p> <p>Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus</p> <p>Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö ning seosed loomemajandusega.</p> <p>Näited Eesti kunstnike, arhitektide ja disainerite loomingust.</p>

<p>8. analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavus, peamised sümbolid, kontekst), leiab erinevaid tõlgendusvõimalusi ja vaatepunkte, põhjendab neid tööle tuginedes ning kasutab kunstist rääkides oskussõnavara;</p> <p>9. leiab seoseid ühiskonnaelu valdkondadega nii ajaloost kui ka tänapäevast, tuginedes teistele õppeainetele, erialakirjandusele, aimekirjandusele, popkultuurile ja meediale;</p> <p>10. mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna või disaininäidete esteetilisi, funktsionaalseid ning ökoloogilisi aspekte;</p> <p>11. selgitab oma tööd ning valitud töökäigu ja sõnumi võimalikke teisi võimalusi; põhjendab sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid;</p> <p>12. kuulab kaasõppijate seisukohti, põhjendab enda arvamust, annab toetavat tagasisidet ning aktseptib eriarvamusi.</p>	
--	--

Lisa 25. Ainekava Muusika

1. Õppeaine kirjeldus

Muusikal kui universaalsel suhtlusvahendil on läbi aegade olnud tähtis osa laste ja noorte vaimsel, moraalsel ning esteetilisel kasvatamisel. Muusikaõpetuse taotlus on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem. Üldhariduskooli muusikaõpetuse eesmärk on tekitada huvi muusika ja musitseerimise vastu ning kujundada harmoonilist ja loovat isiksust. Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodile ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele. Muusikaga tegelemine rikastab tundeelu, kujundab esteetilisi hoiakuid ja kultuurilisi tõekspidamisi. Muusikaõpetuse kaudu luuakse võimalused muusikaoskuste arenguks, avatakse ja avardatakse muusikaga tegelemise viise ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid ja muusikamaitset. Muusikaõpetuses tähtsustatakse:

- 1) ühislaulmist kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist väljendust ja edasikandjat;
- 2) loomingulist eneseväljendust;
- 3) õpilase loova ja kriitilise mõtlemise arengu toetamist;
- 4) õpilase isiklikku suhet muusikaga ning muusikalise suhtlemise rolli vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena;
- 5) muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel;

6) õppija huvi ja isikupära. Muusika õppeaine sisuks on musitseerimine (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming), muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus ning õppekäigud. Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) laulmine,
- 2) pillimäng,
- 3) muusikaline liikumine,
- 4) omalooming,
- 5) muusika kuulamine.

Muusikaõpetuse lahutamatu osa on muusikaline eneseväljendus, millega arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguks eneseväljenduseks.

Musitseerimine on keskne tegevus muusikateadmiste ja -oskuste omandamiseks ning loova ja harmoonilise isiksuse kujunemiseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, hoolivust, paindlikkust ja tundetarkust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse rahvuslikku eneseteadvust ja isamaa-armastust. Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega, mille käigus luuakse võimalused muusikalise eneseväljenduse ja esinemisjulguse kujunemiseks ning arenemiseks.

Omaloomingulises tegevuses rakendatakse ja kinnistatakse muusikateadmisi ja -oskusi. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

Muusikaloos tutvustatakse muusika väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning omandatakse kultuuriloolisi teadmisi.

Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat elementaarset noodikirja lugemise oskust, mida omandatakse musitseerides ja mis loob eeldused muusika teadlikumaks mõistmiseks.

Muusika võimaldab osaleda kultuuris mitmel viisil ja kujundada elukestvat harrastust. Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikamaitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja maailma kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Muusikaõpetuse lahutamatu osa on kooli kontserdieluse osalemine, et õpilased omandaksid kogemusi nii esineja, kuulaja kui ka korraldajana. Muusikaõpetust kavandades ja korraldades leitakse tunnivälise loometegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, kontsertide jm esinemiste kavandamine, töötoad jms)

2. Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Õpilane: 1) tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, omaloomingust ja	Õpilane:	Õpilane:

<p>muusikalisest liikumisest ning muusika kuulamisest;</p> <p>2) saab esmase ühislaulmise ja koorilaulu kogemuse ning pillimänguoskused;</p> <p>3) kuulab keskendunult muusikat, enda ja kaaslaste muusikaesitusi ning avaldab selle kohta oma arvamust;</p> <p>4) mängib loomeideedega ning katsetab musitseerimisel erinevaid muusika väljendusvahendeid;</p> <p>5) rakendab omandatud muusikateadmisi ja -oskusi muusikategevustes, sh muusikalist kirjaoskust (helivältsused, rütmid ja pausid:</p> <p>2- ja 3-osaline taktimõõt; JO- ja RA-astmerida, JOvõti; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).</p>	<p>1) tunneb rõõmu nii iseseisvast kui ka ühisest muusikategevusest ja väärtustab musitseerimist;</p> <p>2) teadvustab ja hindab oma muusikavõimeid, arendab neid muusikategevustes – laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalisest liikumisest;</p> <p>3) kuulab süvenenult Eesti ja teiste rahvaste muusikat ning arutleb muusika üle;</p> <p>4) osaleb aktiivselt muusikaloomes, katsetab oma ideid erinevates muusikategevustes ja sobivates digikeskkondades, on püsiv lahendusi otsides; 5) suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loomingusse, põhjendab ning analüüsib oma arvamusi ja valikuid;</p> <p>6) mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulupidu;</p> <p>7) märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ning suhtub lugupidavalt eri rahvuskultuuridesse;</p> <p>8) leiab muusikainfot eri teabeallikatest ning käitub vastutustundlikult virtuaalmaailmas;</p> <p>9) väärtustab loojat ja loomingut ning on teadlik autoriõigusest;</p> <p>10) väärtustab teadmisi ja oskusi muusikategevustes, rakendades muusikalist kirjaoskust (helivältsused, rütmifiguurid ja</p>	<p>1) huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab muusikat ning muusikategevust kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;</p> <p>2) teadvustab muusika võimalusi vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalu loomisel;</p> <p>3) osaleb aktiivselt musitseerimises: tegutseb koos teistega, vastutab enda tegevuse eest rühmas (klassis, kooris, ansamblis); 4) arendab loomeideid muusikalise eneseväljenduse kaudu: katsetab ideid muusikategevustes, leiab lahendusi esile kerkinud probleemidele, hindab isikupära ja erinevaid lahendusi ning on püsiv ja järjekindel;</p> <p>5) tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid;</p> <p>6) väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat, on traditsioonide edasikandja laulja ja/või pillimängijana ning osaleb laulupidudel;</p> <p>7) teadvustab muusikat kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, väärtustab kultuurilist mitmekesisust; 8) tegutseb eetilisel ja ohutult (sh autoriõigust arvestades) nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkondades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse;</p> <p>9) valib endale meelepärased muusikaga tegelemise viisid, hindab oma kogemust ja jagab seda kaaslastega;</p>
--	--	---

	pausid: taktimõõt 4/4, C ja eeltakt; duur-, moll-helilaad, helistikud C-a, G-e, F-d; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).	10) teadvustab, et teadlikuma musitseerimise aluseks on muusikaline kirjaoskus, mille hulka kuuluvad helivältsed, rütmifiguurid ja pausid: kaheksandiktaktimõõt laulurepertuaarist tulenevalt; ühe võtmemärgiga helistikud ja repertuaarist tulenevalt kahe võtmemärgiga helistikud; bassivõti repertuaarist tulenevalt; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele; 11) mõistab, kuidas huvi muusika vastu ning muusikaoskused võimaldavad kujundada sellest elukestva harrastuse või elukutse
--	--	---

1. klass –õpitulemused	1. klass –õppesisu
<p>Laulmine</p> <p>1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansambelis või kooris;</p> <p>2) väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu.</p>	<p>1) Laul ja salm, refrään.</p> <p>2) Helilooja, luuletaja.</p> <p>3) Eesti rahvalaul – regilaul.</p> <p>4) Laulude õppimine kuulmise järgi või astmetega noodist.</p> <p>5) Eakohased laste- ja mängulaulud ning laulumängud.</p> <p>6) Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine laulmisel.</p> <p>7) Muusikalistele fraasidele toetuv vaba ja loomulik hingamine laulmisel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Õige kehahoid - Huulte aktiivne rakendamine - kõla, diktsiooni selguse ja - ilmekuse saavutamiseks. <p>8) Laulude õppimine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Mu koduke “(A. Kiiss), - lastelaulud „Lapsed, tuppa“, - „Teele, teele, kurekesed”

	- „Rongisõit“ (G. Ernesaks)
Pillimäng 1) rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinato'des ja/või kaasmängudes.	1) Kehapill ja rütmipillide kasutamine kaasmängudes ja ostinatodes laulude saateks. 2) Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine pillimängus. 3) Suhtlemise ja koostöö oskuste arendamine, teineteise kuulamine, 4) ühtsuse tunnetamine, kannatlikkus ja õppemotivatsioon.
Muusikaline liikumine 1) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas; 2) kasutab liikumisel muusika väljendusvahendeid.	1) Muusika sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu. 2) Laulu-, ringmängud ja tantsud. 3) Õppida mõistma ja väljendama muusika kompositsiooni karakterit, rütmi. 4) Artistlikke liigutuste kasutamine tantsus ja laulu esitamisel. 5) Lihtsate improvisatsioonide ja kaasmängude loomine keha- ja rütmipillidel.
Muusikaline omalooming 1) rakendab oma loomingu muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); 2) loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel.	1) Meloodiate improviseerimine astme mudeleid kasutades. 2) Lihtsamate tekstide loomine – laulusõnad, liisusalmid, regivärsid. 3) Keha liikumise kasutamine muusika meeleolu
Muusika kuulamine 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil.	1) Julguse arendamine ja esinemiskogemuse tekitamine. 2) Muusika kuulamise oskuse arendamine, õppida tundma muusika karakterite ja meeleolu eristamine ning
2. klass –õpitulemused	2. klass – õppesisu
Laulmine 1) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, kaanoneid, eesti ja teiste rahvaste laule;	1) Laulude õppimine kuulmise järgi või astmetega noodist. 2) Eakohased laste-, mängu- ja mudellaulud. 3) Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine laulmisel.

<p>2) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, arutleb suuliselt kogetu üle.</p>	<p>4) Kaanon 5) Ühehäälnelise laulmine instrumendi saatel. 6) Muusikalisele fraasile toetuv vaba ja loomulik hingamine laulmisel: Õige kehahoid. Diktsiooni selgus, Kõlalise puhtuse ja emotsionaalsuse taotlemine ühehäälsel laulmisel. 7) Laulude õppimine: „Eesti hümn“(F. Pacius), „Kevadel“ (Juba linnukesed), Kordama: „Mu koduke“(A. Kiiss), Lapsed, tupp“, „Uhti, uhti, uhkesti“</p>
<p>Pillimäng 1) väljendab muusika meeleolu kunstitöodes; 2) rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinato'des ja/või kaasmängudes; 3) musitseerib väikekandelil või plokkflöödil esmaseid mänguvõtteid kasutades.</p>	<p>1) Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine pillimängus. 2) Rütmi- ja plaatpillide mänguvõtte omandamine instrumendi või laulu saatel. 3) Esmaste mänguoskuste omandamine plokkflöödil. 4) Kehapilli ja rütmipillide kasutamine kaasmängudes ja/või ostinatodes laulude saateks.</p>
<p>Muusikaline liikumine 1) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas; 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge.</p>	<p>1) Muusika sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu. 2) Laulu- ja ringmängud ning tantsud. 3) Õppida tunnetama muusika pulssi läbi rütmilise liikumise, rahvusliku tantsu, laulumängu.</p>
<p>Muusikaline omalooming 1) loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne); 2) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel.</p>	<p>1) Lihtsate improvisatsioonide ja kaasmängude loomine keha- ja rütmipillidel. 2) Meloodiate improviseerimine astmemudeleid kasutades. 3) Lihtsamate tekstide loomine – laulusõnad, liisusalmid, regivärsid. 4) Keha liikumise kasutamine muusika meeleolu väljendamisel. 5) Artistlikke liigutuste kasutamine tantsus ja laulu esitamisel.</p>
<p>Muusika kuulamine 1) kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit,</p>	<p>1) Laulude ja muusikapalade meeleolu ja karakteri tabamine ja iseloomustamine. 2) Oma arvamuse avaldamine ja põhjendamine. 3) Muusika meeleolu väljendamine kunstitegevuse kaudu. 4) Laul – salm, refrään</p>

<p>kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika)</p>	<p>5) Helilooja ja luuletaja 6) Eesti rahvalaul – regilaul, rahvakalendri tähtpäevad 7) Kehapill, rütmipillid, rahvapillid 8) Heliloojad Riine Pajusaar, Priit Pajusaar, Gustav Ernesaks 9) Laulupidu, tantsupidu, rahvariided</p>
<p>3. klass – õpitulemused</p>	<p>3. klass – õppesisu</p>
<p>Laulmine 1) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, kaanoneid, eesti ja teiste rahvaste laule; 2) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda lauldes.</p>	<p>1) Laulude õppimine kuulmise järgi või astmetega noodist 2) Eakohased laste-, mängu- ja mudellaulud 3) Eesti rahvalaulud 4) Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine laulmisel 5) Ühehäälnelne koorilaulmine, laulmine instrumendi saatel. 6) Muusikalisele fraasile toetuv vaba ja loomulik hingamine laulmisel: kõlalise puhtuse ja emotsionaalsuse taotlemine. 7) Laulude õppimine: „Eesti hümn“(F. Pacius), „Tiliseb, tiliseb aisakell“(L. Wirkhaus), „Kevadpidu“ (Elagu kõik me) „Emakesele“(M. Härma)</p>
<p>Pillimäng 1) rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinato’des ja/või kaasmängudes; 2) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda pillimängus.</p>	<p>1) Kehapill ja rütmipillide kasutamine kaasmängudes ja/või ostinatodes laulude saateks. 2) Muusika sisu ja meeleolu mõistmine ja väljendamine pillimängus 3) Esmaste mänguoskuste omandamine plokkflöödil. 4) Suhtlemise ja koostöö oskuste kinnitamine, ühtsuse tunnetamine, kannatlikkus ja õppemotivatsioon.</p>
<p>Muusikaline liikumine 1) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas; 2) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda liikumisel.</p>	<p>1) Muusika sisu, meeleolu ja ülesehituse tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu. 2) Laulu- ja ringmängud ning tantsud 3) Õppida tunnetama muusika pulssi läbi rütmilise liikumise, rahvusliku tantsu, laulumängu. 4) Õppida laulma eesti rahvalaulu tantsuelementidega.</p>

<p>Muusikaline omalooming</p> <p>1) improviseerib astmemudelitele tuginedes; 2) loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne); 3) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda omaloomingus.</p>	<p>1) Lihtsate improviseerimise ja kaasmängude loomine keha ja rütmipillidel 2) Meloodiate improviseerimine astmemudeleid kasutades 3) Lihtsamate tekstide loomine – laulusõnad, liisusalmid, regivärsid 4) Keha liikumise kasutamine muusika meeleolu väljendamisel 5) Tekstide loomine, tekstide rütmilis- meloodiliste improviseerimise elementidega. 6) Osalemine koolivälistel üritustel (koor, solistid, erinevad instrumentaalkoosseisud).</p>
<p>Muusika kuulamine</p> <p>1) eristab ja iseloomustab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat, sh muusikažanre (marss, valss, polka); 2) otsib infot erinevatest etteantud allikatest, eristab kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille ning kirjeldab neid.</p>	<p>1) Laulude ja muusikapalade meeleolu ja karakteri tabamine ja iseloomustamine. 2) Oma arvamuse avaldamine ja põhjendamine 3) Muusika meeleolu väljendamine kunstitegevuse kaudu 4) Laul, salm, refrään 5) Helilooja ja luuletaja 6) Muusikažanrid – marss, valss, polka ja nende eristamine kuuldeliselt 7) Kehapill, rütmipillid, rahvapillid Heliloojad Gustav Ernesaks, Miina Härma, Arvo Pärt, Wolfgang Amadeus Mozart 8) Vokaal- ja instrumentaalmuusika</p>
<p>4. klass – õpitulemused</p>	<p>4. klass – õppesisu</p>
<p>Laulmine</p> <p>1) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 2) rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid.</p>	<p>1) Laulude õppimine: „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul). Oskab esitada peast laule: Eesti hümn (Pacius); 2) Eesti rahva ja rahvalikud laulud; 3) laulud Eesti heliloojate lastemuusikalidest; 4) Tähtpäevade laulud; 5) Kaanonid;</p>

	<p>6) Seniste oskuste süstemaatiline harjutamine ja kinnistamine ning teadlik rakendamine uutes, õpitavates lauludes idividuealseid omadusi arvestades;</p> <p>7) õpib mõistma laulu sisu ja väljendama teose karakterit ja meeleolu.</p>
<p>Pillimäng</p> <p>1) süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes);</p> <p>2) musitseerib muusikateadmissi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi.</p>	<p>1) Muusika sisu ja meeleolu väljendamine pillimängus</p> <p>2) Pillirühmade tämbri ja kõlade eristamine.</p> <p>3) Keha, rütmi ja plaatpillide mängimine</p> <p>4) Erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtete omandamine pillimängus.</p> <p>5) Improvisatsiooni loomine keha, rütmi ja plaatpillidel</p> <p>6) Rütmilised, meloodilised kaasmängud.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>1) tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas.</p>	<p>1) Muusika karakteri ja meeleolu väljendamine läbi liikumise:</p> <p>2) muusika tunnetamine läbi rütmilise liikumise, rahvuslikud tantsud, laulumängud.</p>
<p>Muusikaline omalooming</p> <p>1) loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne);</p> <p>2) julgeb loomeideedega katsetada ning eksida; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel.</p>	<p>1) tekstide loomine: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;</p> <p>2) artistlikke liigutuste kasutamine tantsus ja laulu esitamisel;</p> <p>3) osalemine koolivälistel üritustel (koor, solistid, erinevad instrumentaal koosseisud, pillimäng.)</p>
<p>Muusika kuulamine</p> <p>1) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades;</p> <p>2) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi;</p> <p>3) kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore.</p>	<p>1) Muusikapalade kuulamine ja iseloomustamine</p> <p>2) Vokaal- ja instrumenaatpalade eristamine</p> <p>3) Muusika kuulamine ning võrdlemine:</p> <p>4) vokaalmuusika: õppida tundma kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor);</p> <p>5) koorid ja dirigendid kodukohas; tuntumad Eesti koorid Eesti laulupidude traditsioon;</p> <p>6) eesti rahvamuusika eristamine: rahvalaulud, rahvatantsud.</p>

	<p>7) Tutvumine tähtsamate Euroopa rahvaste kultuursete saavutustega- nii Eestis kui ka väljaspool:</p> <p>a) Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, muusikatraditsioonidega tutvumine ja suhtumine neisse lugupidavalt;</p> <p>b) Tutvumine erinevate heliloojatega, nende teostega ja erinevate muusika stiilidega.</p> <p>c) Tutvumine Eesti rahvamuusika</p>
<p>5. klass – õpitulemused</p>	<p>5. klass – õppesisu</p>
<p>Laulmine</p> <p>1) laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt;</p> <p>2) väärtustab ühislaulmist, laulab peast kooliastme ühislauale.</p>	<p>1) Eesti ja teiste rahvaste laulude õppimine.</p> <p>2) Laulude õppimine: „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber), „Kas tunned maad“ (J. Berad)</p> <p>3) Seniste oskuste süstemaatiline harjutamine ja kinnistamine ning teadlik rakendamine uutes, õpitavates lauludes</p> <p>4) Hääle individuaalsete omaduste (tämbri, diapason) kujundamine.</p> <p>5) Tähtpäevade laulud.</p> <p>6) Ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel. Kujundamine: ühehäälna a cappella laulmine ja laulmine instrumendi saatel.</p> <p>7) Harmooniataju arendamine (kaanonid).</p> <p>8) Kõlaühtsuse ja pehme tooni saavutamine, vältides forseerimist.</p> <p>9) Kõlalise puhtuse ja emotsionaalsuse taotlemine laulmisel.</p>
<p>Pillimäng</p> <p>1) süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes);</p> <p>2) seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga.</p>	<p>1) Keha, rütmi ja plaatpillide mängimine.</p> <p>2) Pillirühmade tämbri ja kõlade eristamine.</p> <p>3) Esmaste mänguvõtete omandamine 6-keelse väikekandel või plokkflöödil ning nende kasutamine musitseerides.</p> <p>4) Rütmi- ja plaatpillide mänguvõtete kinnitamine instrumendi või laulu saatel.</p> <p>5) Rütmilised, meloodilised kaasmängud</p> <p>6) Improvisatsiooni loomine keha, rütmi ja plaatpillidel.</p>

<p>Muusikaline liikumine</p> <p>1) väljendab liikumise kaudu Eesti ja teiste maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse.</p>	<p>1) Muusika karakteri ja meeleolu väljendamine läbi liikumise esitada eesti rahvalaulu rütmiliste liigutustega;</p> <p>2) tantsida eesti laulu- ja ringmänge.</p>
<p>Muusikaline omalooming</p> <p>1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas;</p> <p>2) julgub loomeideedega katsetada ning eksida; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel.</p>	<p>1) Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide loomine kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>2) Loovliikumise kasutamine muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks.</p>
<p>Muusika kuulamine</p> <p>1) otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite ja kodukoha loomeinimeste loometegevust ning tutvustab seda kaaslastele;</p> <p>2) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust.</p>	<p>1) Muusika kuulamine ja muusikalugu;</p> <p>2) õppida tundma muusika karakterite ja meeleolu eristamine ning iseloomustamine.</p> <p>3) Kõigis muusikalistes tegevustes rakendada õpitud teadmisi ja oskusi.</p> <p>4) Tutvumine tähtsamate Euroopa rahvaste kultuur-sete saavutustega- nii Eestis kui ka väljaspool:</p> <p>a) Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Soome, Vene, Läti, Leedu (Baltimaad) muusikatradsioonidega tutvumine ja suhtumine neisse lugupidavalt;</p> <p>b) Tutvumine erinevate heliloojatega, nende teostega ja erinevate muusika stiilidega.</p> <p>c) Tutvumine Eesti rahvamuusika</p>
<p>6. klass –õpitulemused</p>	<p>6. klass – õppesisu</p>
<p>Laulmine</p> <p>1) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;</p> <p>2) väärtustab ühislaulmist, laulab peast kooliastme ühislause;</p> <p>3) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult.</p>	<p>1) Eesti rahva ja rahvalikud laulud</p> <p>2) Tähtpäevade laulud</p> <p>3) Euroopa rahvaste laulude õppimine</p> <p>4) Laulude õppimine: „Kui Kungla rahvas“ (K. A.Hermann), „Meil aiaäärne tänavas“ (Eesti rahvalaul), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter)</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 5) Kordamine: „Eesti hümn“ (F. Pacius) 6) Seniste oskuste süstemaatiline harjutamine ja kinnistamine ning teadlik rakendamine uutes, õpitavates lauludes 7) Laulmine oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; 8) Vokaalsete võimete kujundamine ja arendamine: õppida laulma eakohaseid ühe- ja kahehäälsed laule ja kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laule. 9) Harmooniataju arendamine (kaanonid ja lihtsad kahehäälsed laulud). 10) Seostamine relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2.
<p>Pillimäng</p> <p>1) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi;</p> <p>2) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Keha, rütmi ja plaatpillide mängimine. 2) Esmaste mänguvõtete omandamine 6-keelse väikekandelil või plokkflöödil ning nende kasutamine musitseerides. 3) Rütmilised, meloodilised kaasmängud. 4) Suhtlemise ja koostöö oskuste kinnitamine, teineteise kuulamine, ühtsuse tunnetamine, kannatlikkus ja õppemotivatsioon. 5) Improvisatsiooni loomine keha, rütmi ja plaatpillidel.
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>1) rakendab liikumises muusikateadmisi.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Muusika karakteri ja meeleolu väljendamine läbi liikumise: 2) õppida laulma eesti rahvalaulu 3) tantsuelementidega; 4) õppida mõistma ja väljendama 5) muusika kompositsiooni karakterit, rütmi.
<p>Muusikaline omalooming</p> <p>1) improviseerib astmemudelitele tuginedes;</p> <p>2) loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) Tekstide loomine, tekstide rütmilis- meloodiliste improvisatsioonid mänguliste elementidega. 3) Tekstide loomine: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne.

<p>Muusika kuulamine</p> <p>1) kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore;</p> <p>2) eristab kuuldeliselt sümfooniaorkestri pillirühmi;</p> <p>3) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Muusikapalade kuulamine ja iseloomustamine 2) Vokaal- ja instrumenaatlalade eristamine 3) Eesti tuntud interpretide, dirigentide, ansamblite, orkestrite ja muusika suursündmuste tundmine. 4) Muusika kuulamine ja muusikalugu muusika kuulamise oskuse arendamine. Iseloomustada kuulatavat muusikapala ning põhjendada oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara; 5) Instrumentaalmuusika kuulamine ja eristamine: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit. 6) Euroopa rahvaste muusika tutvustamine Tutvumine Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonidega ja suhtumine neisse lugupidavalt; 7) Tutvumine heliloojatega, nende teostega ja erinevate muusika stiilidega. 8) Tutvumine Eesti rahvamuusika suur sündmustega, Eesti ja kodukoha tuntumate lauludega. 9) Seoste toomine ja leidmine kirjanduse, kunsti ja tänapäevaga.
<p>7. klass – õpitulemused</p>	<p>7. klass – õppesisu</p>
<p>Laulmine</p> <p>1) laulab ühe- ja/või mitmehääelseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut;</p> <p>2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vokaalsete võimete arendamine: laulmine ühe- või kahehäälselt vastavalt vokaalsetele võimetele vabalt ja emotsionaalselt. 2) Harmooniataju omandamine. 3) Programmiliste laulude õppimine: „Mu isamaa on minu arm“(G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Laul Põhjamaast (Ü. Vinter), “ (Ü. „Saaremaa valss” (R.Valgre), Kordamine: „Eesti hümn“ (F. Pacius) 4) Eesti rahva ja rahvalikud laulud 5) Laule Araabia, Juudi, Austraalia, Hiina, Jaapani, India, Indoneesia rahvaste muusikast 6) Seniste oskuste süstemaatiline harjutamine ja kinnistamine ning teadlik rakendamine uutes, õpitavates lauludes.

<p>Pillimäng</p> <p>1) mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, rakendab digivõimalusi pillimängus;</p> <p>2) uurib pillide tämbrilisi omadusi, valib ansambliisse sobivad pillid ja põhjendab oma valikut.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Musitseerimine kaasmängudes rühmas ja/või üksi. 2) Keha, rütmi ja plaatpillide mängimine. 3) Rütmilised, meloodilised kaasmängud. 4) kaasmängu liisusalmile. 5) Improvisatsiooni loomine keha, rütmi ja plaatpillidel.
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>1) võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu;</p> <p>2) tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Õpetada “Eesti polkat” 2) Õpetada omaloomingulist tantsu. 3) Väljendada liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.
<p>Muusikaline omalooming</p> <p>1) katsetab loomeideedega omaloomingus, sh digitaalsete keskkondi kasutades</p> <p>2) loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilisi- meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone jm.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ostinato või liikumise loomine, ideede välja- pakkumine ning teostamine, loomingulisus; 2) improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel loomine.
<p>Muusika kuulamine</p> <p>1) uurib kodukoha ja eesti rahvamuusikat ning selle tänapäevaseid tõlgendusi, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust;</p> <p>2) võrdleb ning eristab eesti ja teiste rahvaste muusikat: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest;</p> <p>3) järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskkondades.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Pillide tundmine – keel-, löök, puu- ja vaskpuhkpillid 2) Helinäited Araabia, Juudi, Austraalia, Hiina, Jaapani, India, Indoneesia rahvaste muusikast ning muusika iseloomustamine 3) Helide maailm, heliefektid 4) Õppida kuulama ja eristama muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; 5) Õpetada eraldama kuulmise ja liikide järgi: keel, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; 6) Väljapaistvad heliloojad muusikaajaloos, seoses muusikavormide ja zanritega: Prantsuse, Itaalia või Idamaade; 7) Tutvumine autoriõigustega.

8. klass – õpitulemused	8. klass – õppesisu
<p>Laulmine</p> <p>1) kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes, tunneb oma hääleparaati ja teab, et häält on vaja hoida;</p> <p>2) väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislausele.</p>	<p>1) Vokaalsete võimete arendamine: Laulmine ühe- või kahehäälselt vastavalt vokaalsetele võimetele vabalt ja emotsionaalselt. Väljendusrikas laulmine, kõlaühtsus. Harmooniataju omandamine.</p> <p>2) Laulude õppimine: „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), Eesti meri” (V.Oksvort), „Kalevite kants” (P. Veebel)</p> <p>3) Kordamine: „Eesti hümn“ (F. Pacius) Seniste oskuste süstemaatiline harjutamine ja kinnistamine ning teadlik rakendamine uutes, õpitavates lauludes.</p> <p>4) Laule Hispaania, Ladina- ja PõhjaAmeerika rahvaste muusikast.</p> <p>5) Laule pop- ja rockmuusikast, k.a. Eesti popmuusika kullafondist.</p>
<p>Pillimäng</p> <p>1) uurib pillide tämbriisi omadusi, valib ansamblisse sobivad pillid ja põhjendab oma valikut;</p> <p>2) musitseerib akustilisel kitarril või ukulelel esmaseid mänguvõtteid kasutades.</p>	<p>1) Musitseerimine kaasmängudes rühmas ja/või üksi.</p> <p>2) Rütmilised, meloodilised kaasmängud</p> <p>3) Arendada tämbriist kuulmist.</p> <p>4) Õpetada iseloomustama erinevate pillide häält – sõnavara rikastamine.</p> <p>5) Keha, rütmi ja plaatpillide mängimine</p> <p>6) Kitarril lihtsamad akordmänguvõtted</p> <p>7) Improvisatsiooni loomine keha, rütmi ja plaatpillidel.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>1) tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu;</p> <p>2) rakendab liikumises muusikateadmisi.</p>	<p>1) Õpetada ”Oige ja Vasemba”, „Kui sul tuju hea“ või “Kaera-Jaan”</p> <p>2) Õpetada tunnetama muusika pulssi läbi rütmilise liikumise, rahvusliku tantsu, laulumängu.</p>
<p>Muusikaline omalooming</p> <p>1) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm);</p> <p>2) rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust.</p>	<p>1) lihtsa kaasmängu, ostinato või liikumise loomine, ideede väljapakumine ning teostamine, loomingulisus;</p> <p>2) keha liikumise kasutamine muusika meeleolu;</p> <p>3) improvisatsioonid keha-, rütmi loomine.</p>

<p>Muusika kuulamine</p> <p>1) võrdleb ja eristab eri muusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskoosseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut;</p> <p>2) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega;</p> <p>3) uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;</p> <p>4) rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Teadusliku muusika kuulamise arendamine; 2) Õpetada eraldama kuulmise ja liikide järgi: filmi- ja lavamuusikat; 3) Hispaania, Ladina- ja Põhja-Ameerika rahvaste muusika 4) Väljapaistvad heliloojad muusikaajaloos, seoses muusikavormide ja zanritega 5) Rockmuusika ajalugu 6) 20. sajandi rock- ja popmuusika stiilid 7) Popmuusika Eestis 8) Eesti ja maailma tuntumaid lauljaid, kodukoha ja eesti tuntud koore ja dirigente. 9) Muusikanäidete kuulamine ja analüüsimine 10) Klahvpillid 11) Elektrofonid 12) Tutvumine kaasnevate õigusitega ja kohustustega intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).
<p>9. klass –õpitulemused</p>	<p>9. klass – õppesisu</p>
<p>Laulmine</p> <p>1) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;</p> <p>2) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vokaalsete võimete arendamine: - Laulmine ühe- või kahehäälselt vastavalt vokaalsetele võimetele vabalt ja emotsionaalselt. 2) Hääle individuaalsete omaduste (tämb, diapasoon) kujundamine. 3) Harmooniataju arendamine. 4) Laulude õppimine: „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär), „Mul meeles veel“ (R. Valgre) 5) Kordamine: „Eesti hümn“ (F. Pacius) Seniste oskuste süstemaatiline harjutamine ja kinnistamine ning teadlik rakendamine uutes, õpitavates lauludes 6) Laule ooperitest, operettides ja muusikalidest 7) Jazzlaulude laulmine 8) Kaanonid

<p>Pillimäng</p> <p>1) musitseerib akustilisel kitarril või ukulelel esmaseid mänguvõtteid kasutades;</p> <p>2) süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes.</p>	<p>9) Ühislaulud</p> <p>1) Kasutame keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või kuuekeelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinatodes.</p> <p>2) Rakendame musitseerides lihtsamaid kitarril akordmänguvõtteid ning;</p> <p>3) Keha, rütmi ja plaatpillide mängimine, rütmilised, meloodilised kaasamängud</p> <p>4) Kasutame muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p> <p>5) Improvisatsiooni loomine keha, rütmi ja plaatpillidel.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>1) leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt rokk, džäss, hip-hop, rahvaste muusika jm).</p>	<p>1) Muusika karakteri ja meeoleolu väljendamine läbi liikumise: õppida tunnetama muusika pulssi läbi rütmilise liikumise, rahvusliku tantsu, laulumängu.</p> <p>2) Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;</p> <p>3) Väljendab liikumise kaudu erinevate made rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.</p>
<p>Muusikaline omalooming</p> <p>1) analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu.</p>	<p>1) Tekstide (regivärsse, laulusõnu jne) loomine;</p> <p>2) õpime väljendada muusika karakterit ja meeoleolu ning oma loomingulisi ideid liikumise kaudu;</p> <p>3) osalemine koolivälistel üritustel (koor, solistid, erinevad instrumentaalkoosseisud).</p>
<p>Muusika kuulamine</p> <p>1) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust;</p> <p>2) teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi;</p> <p>3) seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga.</p>	<p>1) teadliku muusika kuulamise arendamine;</p> <p>2) õppida kuulama ja eristama muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;</p> <p>3) õpetada eraldama kuulmise ja liikide järgi: pop-, rokk-, džäss filmi- ja lavamuusikat; väljapaistvad heliloojad muusikaajaloos, seoses muusikavormide ja zanritega;</p> <p>4) Eestima, Aafrika, Põhia-ja Ladina-Ameerika või Idamaade muusikapärandid;</p>

	5) tutvumine autoriõigustega ning sellega kaasnevate õigusitega ja kohustustega intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).6) muusikanäidete kuulamine ja analüüsimine7) muusika esitamise koosseisud – ansambel, orkester8) hääl – hääleliigid9) muusikateater – ooper, operett, muusikal, ballett10) näited eesti muusikateatrist11) jazzmuusika12) filmimuusika